

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	29 เม.ย. 2555	21	7693	5

ร้อยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๔

การก่อสร้างศาสน สถานของวัด

“ครุฑธรา” หรือ

“การบิดเบือนประวัติศาสตร์”

ใน อดีตที่ผ่านมา ตามวัดต่างๆ ได้มีการก่อสร้างศาสนสถาน ได้แก่ อุโบสถ วิหาร เจดีย์ กุฏิ ขึ้นเพื่อใช้ปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนา ส่วนใหญ่สร้างขึ้นเนื่องจากศาสนสถานเหล่านี้ มีความชำรุดทรุดโทรมหรือไม่อาจใช้งานในการปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนาได้ต่อไป ขณะเดียวศาสนสถานต่างๆ ของวัดยังบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นมาของสถาปัตยกรรมล้านนาที่อยู่คู่วัฒมาเนิ่นนาน

กระทั่งในปัจจุบัน กระแสการศาสนสถานได้ขยายวงกว้างออกไป โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ซึ่งบ่งบอกความเป็นมาของกลุ่มชนในหมู่บ้านนั้น ว่ากันว่าสถาปัตยกรรมของศาสนสถานภายในวัดนั้นสามารถเชื่อมโยงได้กับรากเหง้าเผ่าพันธุ์ของคนในชุมชน เช่น ชุมชนยองก็จะนิยมสร้างโบสถ์ วิหาร เป็นศิลปกรรมของชาติพันธุ์ยอง ชุมชนลื้อก็จะนิยมสร้างโบสถ์

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	19 เม.ย. 2555	21	7693	5

วิหาร เป็นศิลปกรรมของชาติพันธุ์ลื้อ ชุมชนเงี้ยวก็จะนิยมสร้างโบสถ์วิหาร เป็นศิลปกรรมตามแบบของคนเงี้ยว ปัจจุบันสิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือ การรื้อทิ้งของศาสนสถานที่ย่ำรดเพียงเล็กน้อย ซึ่งยังสามารถใช้งานต่อได้แล้วสร้างขึ้นใหม่นั้น โดยเฉพาะการทุบทำลายของเก่าแล้วสร้างใหม่ให้แตกต่างจากเดิม อาจเป็นการบิดเบือนประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่า

มีวัดหลายวัดได้ทำการรื้อของเก่าแล้วสร้างของใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เพียงเพื่อมุ่งหวังให้มีงานเฉลิมฉลอง โดยขาดสำนึกของการอนุรักษ์มรดกอันทรงคุณค่าที่จะบอกลูกหลานถึงความเป็นมาของรากเหง้าตนเอง การสร้างศาสนสถานเพื่อความสวยงามอย่างเดียวอาจ

ไม่เพียงพอ หากแต่ทั้งเจ้าอาวาส ศรัทธาญาติโยมผู้บริหารศรัทธาปัจเจก รวมถึงคนในชุมชนต้องตระหนักและรู้เท่าทัน เพราะสิ่งที่สร้างขึ้นใหม่จะคงอยู่ประจักษ์ถึงความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายไปอีกนานหลายปี หากปล่อยไว้ไม่ทำการแก้ไขคืนมาให้ใกล้เคียงตามแบบศิลปกรรมดั้งเดิม ยิ่งวันเวลาผ่านไปสถาปัตยกรรมเหล่านี้ก็จะกลืน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	29 เม.ย. 2555	21	7693	5

กินทางความคิดของผู้คนและถูกยอมรับอย่างเลียงไม่ได้

การละเลยของผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย รวมถึงการไม่มีส่วนร่วมทางความคิดเห็นของคนในชุมชน จะยิ่งสร้างการบิดเบือนทางประวัติศาสตร์ซึ่งหากปล่อยให้คนที่เกี่ยวข้องเพียงไม่กี่คนตัดสินใจ การก่อสร้างศาสนสถานที่เกิดจากแรงศรัทธา นับเป็นสิ่งที่ดี แต่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องและไม่บิดเบือนประวัติศาสตร์ รวมถึงบิดเบือนสถาปัตยกรรมเก่าแก่นั้นด้วย เช่น การรื้อแนวกำแพงวัดที่

ยังสามารถใช้งานต่อไปได้อีกหลายสิบปี เพราะได้รับเงินบริจาคจากหน่วยงานราชการที่ต้องการเร่งกระจายเงินก่อนจะสิ้นวาระการดำรงตำแหน่ง หากไม่มีโครงการบูรณะศาสนสถานก็จะไม่ได้รับเงินจำนวนนี้ การรื้อกำแพงวัดของเก่าแล้วสร้างใหม่ที่ผิดเพี้ยนทางศิลปกรรมนั้น

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	29 เม.ย. 2555	21	7693	5

หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องเร่งเข้ามาตรวจสอบ ซึ่งความจริงแล้ว จะต้องเข้ามาตรวจสอบก่อนที่วัดจะทำการก่อสร้างศาสนสถานเสีย ด้วยซ้ำ

ฉะนั้นการละเลยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงถือเป็นความ ผิดพลาดที่ร่วมกันบิดเบือนประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม เพราะ วัดไม่ใช่บ้านจะได้สร้างโน่น สร้างนี่ตามความพอใจของเจ้าอาวาส วัด ถือเป็นสมบัติหน้าหมูที่คนในชุมชนมีสิทธิเสรีภาพในการเข้าไปใช้ ปฏิบัติธรรม พระสงฆ์เป็นเพียงผู้อาศัยวัดมีหน้าที่ปฏิบัติตามพระธรรม คำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า รวมถึงมีหน้าที่ในการบูรณะซ่อมแซมศาสนสถานตามสมควร

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	19 เม.ย. 2555	21	7693	5

ทุกวันนี้วัดถูกละเลยจากศรัทธาประชาชนอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากวัดไม่ได้ทำหน้าที่ของวัด พระสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในวัดก็ไม่ได้ทำหน้าที่ของพระสงฆ์ในอดีตวัดเคยเป็นศูนย์กลางของชุมชน ทำหน้าที่ในการเผยแผ่พุทธศาสนาโดยมีพระสงฆ์องค์เจ้าเป็นผู้ขับเคลื่อน ทว่าปัจจุบันวัดเป็นเพียงสถานที่ใช้จัดประชุมเงินกองทุนหมู่บ้าน, ใช้ประชุมกลุ่ม SME ฯลฯ ภาพของความสามัคคีของคนในหมู่บ้านจึงหายไป เห็นได้ชัดจากอดีตมีกลุ่มหนุ่มสาวและกลุ่มยุวพุทธจะเข้าไปทำกิจกรรมภายในวัด เช่น การซ่อมตึกลองยาวหรือการซ่อมฟ่อนเล็บก็เริ่มต้นมาจากในวัด

ปัจจุบันภาพดังกล่าวได้จางหายไปจากความทรงจำ ศรัทธาของคนในชุมชนที่เคยเหนียวแน่นก็ห่างหายจากวัดไปตามกาลเวลา เดิมนี่พระสงฆ์ไม่ต้องออกไปบิณฑบาตร นั่งอยู่กับวัดเฉยๆ พอถึงวันเกิดใครก็จะนำข้าวปลาอาหารมาถวายให้พระองค์ ท้ายที่สุดพระคงมีสภาพไม่ต่างอะไรกับผู้ที่เข้าไปอาศัยหากินอยู่ภายในวัด ข้าราชการบูรณะศาสนสถานโดยขาดความตระหนักรู้ จะยิ่งสร้างความบอบซ้ำและบิดเบือนประวัติศาสตร์ ศรัทธาสาธุชนก็ห่างออกจากวัด กลายเป็นเรื่องแค่น้ำผึ้งหยดเดียวแท้ๆ

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th